

Osaamiskartoitus on muokattu kotihoitoympäristöön soveltuvaksi Veto- ja pitovoimaa kotihoitoon hankkeessa 2020 alkuperäisestä osaamiskartoituksesta Psykogeriatrisen yhdistyksen luvalla (4.6.2020). Alkuperäinen osaamiskartoitus: Kiviharju-Rissanen U. & Kontio L. 2006. Palvelutalon osaamiskartta: Väline osaamisen arviointiin ja kehittämiseen. Palkeet projekti 2002-06, Suomen psykogeriatrisen yhdistys ry. Saatavilla osoitteessa:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjN6OzZ4rPrAhWl-ioKHRbvCDMQFjAAegQIBBAB&url=http%3A%2F%2Fwww.spgy.org%2Flinkit%2FPalkeet_osaamiskartta.pdf&usg=AOvVaw3oP2Z8HpJIX42q3U7gWW_f

Kyselyn täyttämisen yleinen ohje:

-Jokaiseen tasoon sisältyy 0 ei osaamista= vastaajan osaaminen jää tällöin alle 1 tason.

-Edellinen osaamisen taso sisältyy aina seuraavaan.

Palvelu- hoiva- ja hoito-osaaminen

1.1 Asiakslähtöisen työskentelyn osaaminen

- 1 taso** Työntekijä ymmärtää asiakkaan toiveiden, tapojen ja tottumusten tunnistamisen merkityksen arkipäivän tilanteissa asiakkaan turvallisuuden ja hyvän hoidon toteutumisen kannalta. Työntekijä osaa kohdata asiakkaan vastuullisena aikuisena ihmisenä avun tarpeen syystä riippumatta.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa muuttaa omia toimintatapojaan eri työtilanteissa asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja tilanteen mukaan hänen arvokkuuttaan kunnioittaen. Työntekijä hyödyntää asiakkaan elämäkokemusta ja elämänhistoriaa suunnitellessaan yksilöllistä hoitoa. Ristiriitatilanteissa työntekijä huomioi asiakkaan toiveet ja löytää sellaisia ratkaisuja, että asiakkaan tarpeet huomioidaan ammatillisesti ja turvallisuus varmistuen. Työntekijä kykenee joustavasti vastaamaan asiakkaan muuttuviin tarpeisiin yhdessä läheisten kanssa.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä kykenee ammatillisesti tunnistamaan ja arvioimaan, milloin asiakkaalla ei ole edellytyksiä itsenäiseen päätöksentekoon ja mahdollistaa valinnat, joihin asiakas itsenäisesti kykenee. Työntekijä kykenee toteuttamaan asiakkaan toiveiden, tottumusten ja tarpeiden mukaista kotona toteutettavaa hoitoa. Työntekijä osaa edustaa asiakasta hänen hoitotohtaan toteuttaen ja tehdä asiakslähtöisesti ja vastuullisesti asiakkaan edun mukaisia päätöksiä yhdessä muiden hoitoon ja palveluun osallistuvien kanssa sekä tiedottamaan niistä asianomaisille.

1.2 Yksilövastuisen hoitotyön osaaminen (vastuu-/ omahoitaja)

- 1 taso** Työntekijä osaa kuvata, mihin kotihoidon vastuu-/omahoitajajärjestelmällä pyritään ja hän tietää mitä vastuuhoidajan rooliin kuuluu työyhteisön jäsenenä ja mitä tarkoitetaan asiakslähtöisellä hoito- ja hoivatyöllä arkipäivän tilanteissa ja asiakkaan kohtaamisessa.
- 2**
- 3 taso** Vastuuhoitaja osaa toimia oman asiakkaansa ja hänen läheistensä kanssa siten, että heidän välillään toimii tasavertainen yhteistyökumppanuuteen perustuva yhteistyösuhde. Vastuuhoitaja osaa koordinoida muiden antaman hoidon ja tietää milloin tiedottaa muille hoito- ja palvelupolkuun osallistuville sekä läheisille asiakkaan vointiin ja hoitoon liittyvistä asioista. Hän osaa arvioida, miten asiakkaansa hoidossa toteutuvat hoitotyön periaatteet sekä arvot. Hän tuntee ja osaa ohjata asiakasta kodin ulkopuolisiin harrastus- ja yhteisöllisiin toimintoihin huomioiden asiakkaan toiveita ja tottumuksia.
- 4**
- 5 taso** Vastuuhoitaja osaa arvioida omaa rooliaan ja vastuullisuuttaan asiakkaan yksilöllisten tarpeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Hän tuntee monipuolisesti kotihoidon yhteistyötahot ja kotiin saatavan tuen mahdollisuudet (esim. 3. sektori). Työntekijä osaa johtaa erilaisia yhteistyöneuvotteluja ja tietää miten eri tilanteissa hoito- ja palveluketjut/polut toimivat ja mistä hakea apua asiakkaan tarvitsemissa pulmatilanteissa.

1.3. Asiakkaan auttaminen arjen toiminnoissa

- 1 taso** Työntekijä osaa kuvata, mitä asiakkaan kokonaisvaltaisen hoidon, hoivan ja huolenpidon keskeiset auttamiskeinot ovat. Työntekijä tietää asiakkaan perustarpeet, ravitsemuksen, hygienian ja sosiaalisen hyvinvoinnin osa-alueilta. Hän osaa auttaa asiakasta arjen toiminnoissa annettujen ohjeiden mukaan hienovaraisesti asiakkaan intimitteettiä ja yksilöllisyyttä kunnioittaen. Työntekijä osaa käyttää toimenpiteissä tarvittavia hoitovälineitä ja toimii aseptisesti ja ergonomisesti oikein.

2

3 taso Työntekijä omaa monipuolista kokemusta ja osaa ottaa huomioon arjen toiminnoissa avustamisessa asiakkaan kokonaistilanteesta johtuvat erityistarpeet. Hän osaa suunnitella ja toteuttaa omaa työtään joustavasti ja ergonomisesti oikein. Työntekijä ottaa huomioon asiakkaan yksilölliset tavat ja tottumukset. Hän osaa tukea asiakkaan omatoimisuutta, ohjaa asiakasta toimimaan itsenäisesti päivittäisissä toiminnoissa ja on tukena asioiden hoidossa muiden asiakkaan hyvinvointiin liittyvien yhteistyökumppaneiden kanssa. Hänen työskentelynsä on eettisesti kestävä, yksilöllistä ja se tähtää asiakkaan elämänlaadun parantamiseen.

4

5 taso Työntekijä osaa päättää yhdessä asiakkaan kanssa yksilöllisestä ja kokonaisvaltaisesta hoidosta ja hän osaa ohjata muita hoitoon osallistuvia asiakkaan yksilölliseen auttamiseen. Hän osaa arvioida eri auttamiskeinojen vaikutusta hoito- ja palvelusuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hänen työskentelynsä on eettiset näkökulmat monipuolisesti ja kestävästi huomioiva. Työskentelyn tavoitteena on asiakkaan elämänlaadun parantaminen. Työntekijä osaa kehittää omaa työtään ja tuoda ehdotuksia auttamiskeinojen kehittämiseksi kotihoidossa.

1.4

Ravitsemusosaaminen

1 taso Työntekijä osaa valmistaa, lämmittää tai suunnitella ruoan annettujen ohjeiden mukaan. Hän tietää ja ottaa huomioon asiakkaan yksilölliset erityistarpeet kuten erityisruokavalion sekä fyysisen kunnon. Hän osaa kattaa ruoan esteettisesti ja ohjata asiakasta ruokailuun liittyvien apuvälineiden käyttöön. Työntekijä tuntee erilaiset vaihtoehdot asiakkaan ravitsemuksen turvaamiseksi, kuten ateriapalvelu tai kauppapalvelu.

2

3 taso Työntekijä osaa ohjata asiakasta ja läheistä monipuolisen ravinnon saannissa ja hankinnassa ottaen huomioon asiakkaan mieltymykset, erityistarpeet ja taloudellisuuden. Työntekijä osaa avustaa asiakasta kauppapalvelun tai ateriapalvelun tilaamisessa. Hän osaa ohjata asiakasta suunnittelemaan ruoka-ajat suhteessa lääkkeiden ottamiseen. Hän osaa huomioida asiakkaan ruokailua häiritsevät tekijät kuten hampaiden ja suun kunnon sekä osaa auttaa asiakasta kyseisissä ongelmissa.

4

5 taso Työntekijä pitää itsensä ajan tasalla mm. erityisruokavaliotiedon ja tuotteiden suhteen. Työntekijä osaa ohjata tiimin jäseniä ja asiakkaan läheisiä siten, että he ymmärtävät asiakkaan ravitsemushoitoon ja ruokailuun liittyvät erityistarpeet. Hän osaa nähdä ravitsemushoidon kokonaisuuden asiakkaan kannalta ja suhteuttaa toimintansa siihen sekä käyttää ja tulkita asiakkaan ravitsemustilan arviointiin tarkoitettuja mittareita (mm. MNA).

1.5

Toimintakykyä edistävä ja ylläpitävä osaaminen

1 taso Työntekijä osaa kuvata, mitä hänen työssään tarkoittaa, kun asiakas on toimiva, tunteva ja vastuullinen yhteistyökumppani, jonka toiminta- ja ongelmanratkaisukyky vaihtelevat yksilöllisesti. Työntekijä ymmärtää mitä ikääntyminen tarkoittaa ja miten se vaikuttaa asiakkaan päivittäisissä toiminnoissa selviytymiseen. Työntekijä tietää millaisia asiakkaan toimintakykyä mittaavia työvälineitä (mm. RAVA, RAI, MMSE) kotihoidossa on käytössä.

2

3 taso Työntekijä osaa kuvata ja soveltaa yksilöllisesti asiakkaansa normaaliin ikääntymiseen liittyvät biologiset, psyykkiset, sosiaaliset ja hengelliset muutokset. Työntekijä osaa ottaa huomioon ikääntyneen asiakkaan omat totutut tavat huolehtia terveydestään ja sairautsiensa hoidosta hoito- ja palvelusuunnitelmaa tehtäessä. Työntekijä osaa tunnistaa asiakkaan normaalista toimintakyvystä poikkeavat muutokset. Hän osaa käyttää ja tulkita käytössä olevien toimintakykymittareiden, muisti- tai masennustestien tuloksia ja hyödyntää niitä hoito- ja palvelusuunnittelussa sekä esitellä niiden antamat tulokset muille hoitoon osallistuville. Työntekijä osaa ohjata asiakkaan hänen toiveitaan ja toimintakykyään vastaaviin tapahtumiin ja harrastuksiin.

4

5 taso Työntekijä ymmärtää, miten asiakkaan diagnosoidut sairaudet tai muistihäiriöt vaikuttavat asiakkaan selviytymiseen jokapäiväisissä toiminnoissa. Työntekijä osaa itsenäisesti arvioida, mistä asiakkaan toimintakyvyn muutos voi johtua. Työntekijä osaa ohjata muita hoitoon osallistuvia havainnoimaan ja kirjaamaan ylös asiakkaan toimintakyvyssä tapahtuvia muutoksia. Hän osaa ohjata muita käyttämään ja tulkitsemaan kotihoidossa käytössä olevia toimintakykyä, mielialaa ja muistia mittaavia mittareita (mm. MMSE, MNA, RAVA, RAI) ja hänellä on kehittämis ehdotuksia asiakkaiden toimintakyvyn arvioinnin käytänteisiin.

1.6 Terveydentilan arviointiosaaminen

1 taso Työntekijä osaa erottaa, milloin asiakkaan terveydentila ja toimintakyky ovat hänelle tavallisuudesta poikkeavia ja hän tietää kenen puoleen kääntyä auttaakseen asiakasta.

2

3 taso Työntekijä havaitsee ja tunnistaa asiakkaan terveydentilan muutokset, toteuttaa tarvittavat hoidolliset ratkaisut sekä osaa kirjata

huomionsa sekä tehdyt toimenpiteet tietojärjestelmään. Hän osaa arvioida asiakkaan kotona selviytymisen mahdollisuudet sekä sairaalahoidon tarpeen sekä osaa ryhtyä tarvittaessa mahdollisiin ensiaputoimenpiteisiin. Työntekijä osaa kirjata asiakkaan terveydentilassa tapahtuneet muutokset ja havaintonsa asiakaslähtöisesti ja ammatillisesti läheteeseen/ hoitotyön yhteenvedoon jatkohoidon varten. Työntekijä ottaa tarvittaessa käsittelyyn asiakkaan hoitolinjauksien laatimisen sekä päivittää asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaa tarvittavilta osin.

4

5 taso Työntekijä osaa arvioida asiakkaan terveydentilassa tapahtuvia muutoksia eri tilanteissa, tietää asiakkaan sairauksiin liittyvät riskitekijät sekä osaa arvioida milloin hoito voidaan toteuttaa kotihoidossa ja milloin hoito edellyttää sairaalatutkimuksia. Työntekijä osaa kuvata ja opastaa asiakkaan sairauden kulun, luonteen ja hoitoperiaatteet muille hoitoon osallistuville ja opiskelijoille. Työntekijä tuntee hoitolinjauksien tekoprosessin ja perustelee toimintaansa näyttöön perustuvalla tiedolla. Hän osaa toimia hienovaraisesti asiakkaan terveydentilan muutosten muuttaessa asiakkaan hoitoa sekä kertoa asiakkaalle sekä läheisille ammatillisesti muutoksista ja niiden vaikutuksista asiakkaan hoitoon.

1.7 Kuntoutumista edistävä työskentely

1 taso Työntekijä osaa kuvailla, mitä asiakkaan toimintakyvylä tarkoitetaan ja miten kotihoidon asiakkaan selviytymistä arkipäivän toiminnoissa tuetaan turvallisuustekijät huomioiden. Hän osaa ja on sitoutunut ohjattuna toteuttamaan asiakkaalle suunniteltua yksilöllistä kuntoutumista tukevaa ja toimintakykyä ylläpitävää hoitoa. Työntekijä osaa asiakkaan tilannetta koskeissa palavereissa kuvata havaintojaan ja arvioidaan asiakkaan toimintakyvystä arjen sujumisesta ja kuntoutumisesta.

2

3 taso Työntekijä osaa tunnistaa asiakkaan toimintakykyä ja turvallisuutta uhkaavia tekijöitä sekä kirjata ne perustellusti tietojärjestelmään sekä hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Hän huomioi asiakkaan suunnitelmassa kuntoutumisen edistämisen esim. liikkumisen ja päivittäisten toimintojen osalta. Työntekijä osaa kannustaa ja rohkaista asiakasta apuvälineiden käytössä ja ottaa hänet mukaan arkipäivän askareisiin ja toimintoihin voimavarojen mukaan.

5 taso Työntekijä osaa laatia yhteistyössä asiakkaan ja moniammatillisen tiimin kanssa yksilöllisen, asiakkaan toiveita ja tarpeita toteuttavan hoitosuunnitelman tai kuntoutumissuunnitelman siten, että kaikki hoitoon osallistuvat kykenevät toteuttamaan suunnitelmaa. Työntekijä osaa ohjata työtovereitaan ja vapaaehtoistyöntekijöitä kuntoutumista tukevien menetelmien ja apuvälineiden käytössä sekä tehdä aloitteita uusien apuvälineiden hankinnassa. Hän osaa arvioida, milloin on tarvetta kutsua hoitoon ja kuntoutukseen osallistuvat asiantuntijat koolle sekä johtaa moniammatillisen tiimin kokouksen. Työntekijä osaa koordinoita ja seurata muiden antamaa hoitoa niin, että hoito toteutuu suunnitelman ja sopimusten mukaisesti.

1.8 Dokumentointi sekä hoito- ja palvelusuunnitelma osaaminen

1 taso Työntekijä osaa tunnistaa ja kirjata selkeästi asiakkaasta tekemiään havaintoja ja toteuttaa ohjattuna asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaa. Hän toimii vastuullisesti työtehtävissään ja esittää havaintonsa asiakkaan voinnissa ja päivittäisissä toiminnoissa tapahtuneista muutoksista hoidosta vastaaville henkilöille ja muulle työryhmälle. Hän tietää, miten hakea tarvittaessa apua tilanteissa, jossa oma osaaminen ei riitä.

2

3 taso Työntekijä osaa kerätä tietoa asiakkaan yksilöllisistä avuntarpeista, terveydentilasta ja perustarpeista kirjallisten tietojen lisäksi mittaamalla, haastattelemalla ja havainnoimalla asiakasta ja hän kirjaa ne tarkoituksen mukaisesti tietojärjestelmään. Hoitaja osaa yhdessä työryhmänsä kanssa laatia yksilöllisen hoito- ja palvelusuunnitelman asiakkaalle. Hoitaja osaa asettaa yhteistyössä asiakkaan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelmaan realistiset ja kannustavat tavoitteet, osaa valita asiakkaalle sopivat auttamismenetelmät sekä sopia miten hoitoa ja tuloksia arvioidaan. Työntekijä osaa arvioida hoito- ja kuntoutumistavoitteiden saavuttamista yhdessä asiakkaan ja muiden hoitoon ja palveluun osallistuvien kanssa.

4

5 taso Työntekijä osaa tehdä itsenäisesti kaikissa hoito- ja palveluprosessin vaiheissa yhteistyötä asiakkaan, läheisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Hän osaa havainnoida asiakkaansa tilanteesta tapahtuvia muutoksia ja kirjata ne selkeästi tietojärjestelmään. Työntekijä osaa itsenäisesti arvioida milloin on tarve tarkistaa hoito- ja palvelusuunnitelma muiden hoitoon osallistuvien kanssa sekä konsultoida hoitavaa lääkäriä, ohjata asiakas jatkohoitoon tai ottaa yhteyttä läheisiin. Hän kirjaa yhteyden otot ja tehdyt päätökset tietojärjestelmään. Hän kykenee seuraamaan suunnitelman toteutumista asiakkaan kanssa ja osaa kriittisesti arvioida, millaisia vaikutuksia hoidolla on ja miten hoito vastaa asiakkaan toiveisiin. Työntekijä osallistuu työryhmässään dokumentoinnin käytänteiden kehittämiseen.

1.9. Yhteistyö läheisten kanssa -osaaminen

1 taso Työntekijä osaa ottaa läheiset huomioon työssään siten, että he ovat voimavara asiakkaan hoito- ja hoivatyössä ja auttavat yksilöllisen palvelun toteutumisessa. Hän huomioi läheiset aina, kun hän tapaa heitä kotikäynnillä ja lähestyy heitä oma-aloitteisesti. Työntekijä osaa olla läheisten kanssa heitä arvostavassa ja luontevassa vuorovaikutuksessa.

2

3 taso Työntekijä osaa tehdä läheisten kanssa yhteistyötä asiakkaan edunmukaisesti, ohjata heidät mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan hoitoa asiakkaan hyvän ja turvallisen kotona asumisen tueksi. Työntekijä osaa havainnoida asiakkaan ja tämän läheisten vuorovaikutussuhdetta ja toimia tarvittaessa kannustajana tai rajoittajana asiakkaan edun mukaisesti. Työntekijä uskaltaa kohdata ns. haastavan läheisen tasavertaisesti, siten että asiakkaan hoitoa ei ohjaa läheisten toiveet, jos ne ovat erilaiset kuin asiakkaan ilmaisemat toiveet. Työntekijä osaa tunnistaa, jos asiakas on joutunut tai on vaarassa joutua hoidon laiminlyönnin tai kaltoinkohtelun kohteeksi.

4

5 taso Työntekijä osaa toimia läheisten jaksamisen tukena, kuunnella ja rohkaista heitä sekä ohjata heitä tarvittaessa muiden tukitoimien piiriin. Työntekijä osaa kehittää työyhteisöään niin, että asiakkaiden läheisten kanssa tehtävä yhteistyö on monipuolista, jatkuvaa ja yhteistyön tekemisen keinot ovat tilanteen mukaan vaihtelevia. Työntekijä tunnistaa monipuolisesti asiakkaiden laiminlyönnin tai kaltoinkohtelun mahdollisuudet ja työskentelee näiden ehkäisemiseksi, ottaa puheeksi ongelmia ja selvittää tilanteita.

2 Asiakkaiden sairauksien hoito-osaaminen

2.1 Tiedot asiakkaiden sairauksista

1 taso Työntekijällä on yleistiedot kotihoidon asiakkaiden yleisimmistä sairauksista sekä niiden ilmenemismuodoista. Työntekijä osaa ohjattuna seurata asiakkaan hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia (esim. diabetesta tai verenpainetautia sairastava asiakas).

2

3 taso Työntekijällä on perusteellinen tietämys kotihoidon asiakkaiden yleisimmistä sairauksista sekä niiden ilmenemismuodoista ja hoidosta. Hän osaa huomioida asiakkaan sairauksien yksilölliset piirteet.

4

5 taso Työntekijällä on syvällistä tietoa ikääntyneiden sairauksista. Hän seuraa asiakkaiden sairauksiin ja niiden hoitoon liittyvää ajantasaista tutkimustietoa ja perustelee toimintaansa näyttöön perustuvalla tiedolla. Työntekijä ohjaa ja opettaa muita asiakkaan hoitoon osallistuvia sairauksiin ja niiden hoitoon liittyvissä asioissa.

2.2 Lääkehoito -osaaminen

1 taso Työntekijä osaa tulkita lääkemääräystä oikein ja antaa lääkkeet asiakkaalle ohjeiden mukaisesti sekä käsitellä lääkkeitä oikein. Hän osaa seurata ja kirjata lääkkeiden vaikutusta. Epävarmoissa tilanteissa tai virheen sattuessa työntekijä osaa toimia vastuullisesti oikein ja pyytää apua. Työntekijä osaa toteuttaa turvallista lääkehoitoa sen mukaan kuin hänen työtehtäviinsä kuuluu sekä tuntee lääkehoitosuunnitelman.

2

3 taso Työntekijä hallitsee eri lääkkeiden antotavat ja osaa selittää asiakkaalle ja läheisille lääkehoidon tavoitteet ja vaikutukset. Työntekijä osaa itsenäisesti seurata ja arvioida asiakkaan lääkehoitoa ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin seurantatietojen perusteella. Hän osaa selvittää ja suunnitella itsenäisesti, tai konsultoiden kotihoidon muita työntekijöitä, asiakkaalle sopivia lääkkeettömiä hoitokeinoja lääkehoidon tueksi (esim. vatsantoiminta tai uniohjelmat).

4

5 taso Työntekijä osaa itsenäisesti arvioida asiakkaan lääkehoidon vaikutusta ja arvioida eri lääkkeiden yhteisvaikutuksia tai sivuvaikutuksia sekä milloin konsultoi hoitavaa lääkärinä asukkaan lääkehoidon uudelleen arvioimiseksi. Työntekijä osaa hakea tarvittavaa tietoa Pharmaca Fennicasta tai muista lääkehoidon tietokannoista. Työntekijä osaa toimia erityistilanteissa omien työtehtäviensä rajoissa (esim. kipupumppu, allerginen reaktio). Työntekijä hallitsee asiakkaan lääkehoitoon liittyvät erityispiirteet ja toimii muun henkilöstön perehdyttäjänä.

2.3 Sairaanhoidollisten toimenpiteiden osaaminen

1 taso Työntekijä osaa suorittaa ohjattuna työnkuvaansa kuuluvat sairaanhoidolliset toimenpiteet (esim. katetrointi, ompeleiden poisto, avanteen hoito jne) aseptisesti oikein ja oikeassa aseptisessä työjärjestyksessä. Työntekijä osaa toteuttaa hoitotoimenpiteet hienovaraisesti asiakkaan intymiteettiä kunnioittaen. Työntekijä osaa huolehtia vastuullisesti toimenpiteisiin tarvittavien välineiden

oikeasta säilytystavasta ja paikasta sekä siitä, että välineet ovat käyttökuntoisia.

2

3 taso Työntekijä osaa itsenäisesti suorittaa kotihoidossa sovitut sairaanhoidolliset toimenpiteet hienovaraisesti, asiakasta kunnioittaen ja huomioiden hänen erityistarpeensa ja toiveensa. Työntekijä osaa selittää asiakkaalle, miksi toimenpide tehdään ja miten se vaikuttaa hänen hyvinvointiinsa. Työntekijä osaa huomioida asiakkaan terveydentilassa tapahtuvat muutokset ja sen perusteella arvioida sairaanhoidollisen toimenpiteen vaikutuksen ja dokumentoida huomionsa selkeästi.

4

5 taso Työntekijä ymmärtää kotihoidossa suoritettavien sairaanhoidollisten toimenpiteiden tarkoituksen ja vaikutustavan sekä toimenpiteen valmisteluun liittyvät laatuksiteerit. Työntekijä osaa ohjata ja opettaa muita tiimin jäseniä sairaanhoidollisten toimenpiteiden suorittamiseen sekä pitää itsenäisesti taitonsa ajan tasalla. Työntekijä toimii kotihoidon sairaanhoidollisten toimenpiteiden laaduntarkkailijana ja kehittäjänä. Työntekijä toimii näytön vastaanottajana sairaanhoidollisten toimenpiteiden suorittamisissa.

2.4 Muistisairaasi asiakkaan auttamisosaaminen

1 taso Työntekijä osaa kohdata muistisairaasi asiakkaan arkipäivän tilanteissa ammatillisesti ja asiakasta kunnioittavasti sekä pyytää tarvittaessa apua työtovereiltaan ongelmatilanteen hoitamiseksi. Työntekijä ymmärtää asiakkaan muistihäiriön syyn ja osaa kuvailla, miten muistisairaasi asiakkaan kanssa toimitaan arkipäivän toiminnoissa. Työntekijä osaa kirjata havainnot muistisairaasi asiakkaan toimintakyvystä ja arjessa selviytymisestä sekä toteuttaa ohjattuna asiakkaan lääkehoidon.

2

3 taso Työntekijä pystyy selviytymään rakentavasti ja luovasti haastavistakin tilanteista muistisairaasi asiakkaan kanssa luoden turvallisuudentunteen asiakkaalle. Työntekijä osaa luoda ymmärtävän ja kunnioittavan kohtaamistilanteen muistisairaasi asiakkaan kanssa ja ennakoida mahdollisia ristiriitatilanteita. Työntekijä tietää, miten muistisairaus vaikuttaa asiakkaan päivittäisissä toiminnoissa selviytymiseen, miten asiakasta voidaan tukea ja kuntouttaa omatoimisuuteen hänen voimavarojaan ja osallisuutta tukien. Työntekijä osaa auttaa asiakasta lääkkeettömin keinoin. Hän tunnistaa ympäristön turvallisuusriskejä ja osaa ennakoida mahdolliset vaarat.

4

5 taso Työntekijä osaa selvittää, mitkä syyt ovat muistisairaasi asiakkaan käytösoireiden takana ja osaa ratkaista pulmatilanteita asiakasta kunnioittaen. Työntekijä osaa luoda luottamuksellisen suhteen muistisairaasi asiakkaan läheisiin, tukea ja ohjata heitä ymmärtämään asiakasta, sairauden aiheuttamia käyttäytymisen muutoksia sekä neuvotella hoitolinjauksista läheisten kanssa. Työntekijä osaa arvioida muistisairaasi asiakkaan hoidon laatua ja tehdä tähän liittyen kehittämisaloitteita kotihoidon toiminnan parantamiseksi. Työntekijä hallitsee muistisairaasi asiakkaan hoito- ja palveluketjun ja osaa konsultoida asiantuntijoita. Työntekijällä on erityisosaamista muistisairaasi kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta, ja hän ohjaa työtovereitaan ymmärtämään ja kohtaamaan ammatillisesti muistisairaasi asiakkaan.

2.5

Asiakkaan psyykkisen hyvinvoinnin auttamisosaaminen

1 taso Työntekijä osaa tunnistaa ahdistuneen, surullisen tai levottomasti käyttäytyvän asiakkaan ja kohdata hänet rauhoittavasti sekä seurata tilannetta siten, ettei asiakkaan turvallisuus vaarannu. Työntekijä osaa toimia ohjeiden mukaan kyseisessä tilanteessa asiakkaan hyvinvointia tukien. Työntekijä osaa dokumentoida havaintonsa ja raportoida suullisesti tilanteesta muille hoitoon osallistuville.

2

3 taso Työntekijä osaa arvioida tässä ja nyt -tilanteessa, miten ahdistunutta tai levotonta asiakasta voi auttaa pahanolon poistamiseksi tai vähentämiseksi (esim. kipu, pelko, turvattomuus). Työntekijä osaa kohdata psyykkisestä häiriöstä kärsivän ihmisen hänen yksilöllisyyttä kunnioittaen ja voimavarojaan tukien. Työntekijä osaa antaa asiakaskohtaisesti määrättyä tarvittavaa lääkitystä, kirjata syyt tarvittavaan lääkitykseen sekä lääkkeen vaikutuksen. Työntekijä osaa itsenäisesti huomioida asiakkaan mielialassa tapahtuvia muutoksia ja arvioida mihin toimenpiteisiin tulee eri tilanteessa ryhtyä sekä osaa ottaa yhteyttä asiantuntijoihin.

4

5 taso Työntekijä osaa ennakoida asiakkaan mielenterveydessä tapahtuvia muutoksia. Työntekijä osaa hyödyntää asiantuntijoiden ohjausta ja välittää tietoa muille asiakkaan hoitoon osallistuville sekä suunnitella asiakaslähtöistä hoitoa moniammatillisen tiimin jäsenenä. Hän tuntee ja osaa ohjata työtovereitaan havainnoimaan psyykeläkkeiden sivu- ja yhteisvaikutuksia sekä lääkehoidon vaikutusta asiakkaan hyvinvointiin. Työntekijällä on erityisosaamista psyykkisesti sairaan ihmisen hoidosta ja hän osaa ohjata työtovereitaan ymmärtämään ja kohtaamaan ammatillisesti psyykkisesti sairaan asiakkaan.

- 1 taso** Työntekijä tietää palliatiivisen hoidon periaatteita ja osaa tunnistaa ja vastata asiakkaan perustarpeisiin. Työntekijä osaa tunnistaa minkälaisia tunteita ja ajatuksia ihmisen kuolema hänessä herättää ja kykenee kuuntelemaan asiakasta hänen aloittaessaan keskustelun kuolemasta ja rohkenee keskustella asiakkaan kanssa kuolemaan liittyvistä asioista. Työntekijä tietää millaisia erilaisia kulttuurillisia eroja on kuolevan ihmisen hoidossa ja kuolemaan liittyvissä traditioissa.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä uskaltaa aloittaa keskustelun asiakkaan kanssa hänen suhtautumisestaan kuolemaan ja hoitotahtoon sekä hän osaa ohjata, miten asiakas voi toimia hoitotahtonsa ilmaisemiseksi. Työntekijä osaa huomioida asiakkaan yksilölliset tarpeet ja toiveet ja neuvotella läheisten kanssa hoidosta asiakkaan ilmaiseman hoitotahdon toteutumiseksi sekä osaa ohjata muita hoitoon osallistuvia asiakaslähtöisen hoidon toteutumiseksi. Hän osaa arvioida, milloin on tarve konsultoida hoitavaa lääkäriä ja huolehtii hoidon jatkuvuudesta asiakkaan hoitotiimissä. Työntekijä tietää, miten toimitaan kuolevan asiakkaan hoidossa hänen kulttuurillisesta ja uskonnollisista traditioista käsin ja miten toimitaan hänen uskontonsa ja kulttuurinsa edellyttämällä tavalla kuoleman jälkeen.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä kykenee ottamaan vastaan kuolevan asiakkaan ja hänen läheistensä tunteet sekä kykenee tukemaan heitä. Työntekijä kykenee keskustelemaan ja ohjaamaan saattohoidossa olevan asiakkaan läheisten kanssa kuolemasta, hoidosta ja käytännön asioista. Työntekijä osaa arvioida, milloin hän tarjoaa mahdollisuuden hengelliseen tukeen asiakkaalle ja hänen läheisilleen. Työntekijä osaa ohjata työtovereitaan ja opiskelijoita palliatiivisen hoidon toteuttamisessa. Hän osaa käyttää erilaisia kivunhoitomenetelmiä (esim. kipupumppu). Työntekijä osaa reflektoida omia tunteitaan ja ajatuksiaan sekä osaa hakea tarvittaessa ohjausta tai keskusteluapua.

3 Kodinhoidon osaaminen

3.1 Kotiympäristöstä huolehtimisen osaaminen

- 1 taso** Työntekijä osaa huolehtia kodin puhtaudesta ja vaatehuollosta sovittujen ohjeiden mukaisesti sekä osaa määritellä yleiskuvan kodista työskentely-ympäristönä. Työntekijä tuntee perusasiat ergonomiasta (esim. nostamisesta) ja osaa käyttää kodinkoneita. Hän tuntee kotona käytössä olevat aineet, laitteet ja niihin liittyvät varo- ja suojausohjeet.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa toimia itsenäisesti ottaen huomioon asiakkaan kotiympäristöön ja siitä huolehtimiseen liittyvät erityistarpeet (esim. sairaudet ja persoonallisuus). Työntekijä osaa huomioida tehtävänsä työtä toisen ihmisen kotona ja henkilökohtaisella ”reviirillä”. Hän osaa toimia vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa ja ohjata osallistumaan kotiympäristöstä huolehtimiseen voimavarojen ja toimintakyvyn mukaisesti. Työntekijä osaa ottaa huomioon asiakkaan yksilölliset tarpeet ja toiveet sekä kunnioittaa hänen subjektiivista käsitystään siisteydestä ja kodinomaisuudesta. Työntekijä tiedostaa kotiympäristössä toimimiseen liittyvät riskit ja osaa ennaltaehkäistä ongelmien syntyä.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä osaa joustavasti ja monipuolisesti soveltaa tietämystään erilaisten asiakkaiden kotiympäristössä hoito- ja hoivatehtävissä sekä osaa ohjata muita työntekijöitä ko. tehtävissä. Työntekijä seuraa alan kehitystä ja osaa soveltaa uutta tietoa käytäntöön sekä kehittää tiiminsä työtapoja työntekijä- ja asiakaslähtöisesti. Työntekijä osaa toimia ja ohjata muita erityistilanteissa (esim. epidemia, astmaa sairastava). Työntekijä toimii opiskelijoitten ja uusien työtovereittensa ohjaajana.

3.2 Apuväline- ja kodin muutostyöosaaminen

- 1 taso** Työntekijä osaa ohjata asiakasta ja hänen läheisiään perusliikkumisen apuvälineiden käytössä ja tietää niiden hankintakanavat.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa huomioida asiakkaan yksilölliset tarpeet apuvälineiden hankinnassa, huollossa ja käytössä ja osaa ohjata myös asiakkaan läheisiä asiassa. Työntekijä osaa huomioida kotiympäristön riskit ja esteettömyyden sekä mahdolliset asunnon muutostöiden tarpeet.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä tietää monipuolisesti erilaiset apuvälineet ja kodin muutostöiden mahdollisuudet ja hyödyntää moniammatillista työskentelyä. Kotiympäristön riskien ja esteettömyyden huomioiminen on laaja-alaista ja ennakoivaa. Työntekijä osaa motivoida asiakasta ja hänen läheisiään asiakkaan apuvälineiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Työntekijä toimii aktiivisesti työyhteisössä asiantuntijana ja perehdyttäjänä aihealueella.

3.3. Kotona käytössä oleva turva- ja hyvinvointiteknologia

- 1 taso** Työntekijä osaa havainnoida, jos kotona tapahtuu normaalista poikkeavaa (esim. apuvälineiden tai sähkölaitteiden kunto) ja tarvittaessa kutsua ohjeiden mukaan ammattihenkilön suorittamaan huoltotoimenpiteen. Työntekijä on perehtynyt oman organisaationa turvapuuhelinjärjestelmään ja sen toimintaan.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa käyttää kotona käytössä olevaa teknologiaa (esim.videoneuvottelua ja hyvinvointiranneketta). Hän seuraa laitteiden toimintaa ja osaa suorittaa pieniä huoltotoimenpiteitä asiakkaiden kodeissa ja työyksikössään. Hän osaa perehdyttää ja opastaa asiakasta käyttämään turvapuuhelinta ja muuta teknologiaa.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä osallistuu osaltaan toimivien kotona käytössä olevien turva- ja hyvinvointiteknologian käytön suunnitteluun ja kehittämiseen. Hän on työyhteisössään asiantuntija huolehtiessaan teknisten laitteiden toimivuudesta. Hän on osana asiakkaan ympäristöön liittyvän viihtyvyyden, turvallisuuden ja toimivuuden edistämiseen tarkoitettua teknologian käyttöön ottamisen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

3.4 Turvallisuusosaaminen

- 1 taso** Työntekijä tuntee kotihoidon omavalvonta- ja turvallisuussuunnitelman. Hän osaa toimia palovaroittimen hälyttäessä ja osaa käyttää alkusammutusvälineitä. Työntekijä osaa tehdä hätäilmoituksen hätäkeskukseen. Hän osaa varoittaa muita vaarassa olevia ja osaa pelastautua itse turvaan. Työntekijä osaa toimia turvallisuusuhan alla avustavana työparin/työryhmän jäsenenä.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa aloittaa ja organisoida pelastustoimia pelastusyksiköiden tuloon asti. Hän osaa ohjata muita vaaratilanteiden varalta ja osaa toimia vaara-/poikkeustilanteissa. Työntekijä osaa tunnistaa turvallisuusuhat (päihtynyt/sekavasti käyttäytyvä asiakas/läheinen) ja osaa toimia vastuullisena työparin/työryhmän jäsenenä uhkatilanteissa ja huolehtia ettei oma tai muiden turvallisuus vaarannu.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä tunnistaa monipuolisesti erilaiset turvallisuusuhat ja osaa ennalta ehkäistä vaaratilanteiden syntymistä. Hän toimii organisaationsa turvallisuuden kehittämistyössä ja osallistuu tapahtuneiden vaara-/poikkeustilanteiden käsittelyyn. Hän toimii turvallisuuteen liittyvien asioiden asiantuntijana muulle henkilökunnalle.

4 Laatuosaaminen

4.1.Eettinen osaaminen

- 1 taso** Työntekijä noudattaa työssään hyviä käytöstapoja ja osaa toimia asiakkaiden kanssa heidän tapojaan ja tottumuksiaan kunnioittaen. Työntekijä tuntee oman työyhteisönsä ja organisaationsa toimintaa ohjaavat arvot ja eettiset periaatteet ja osaa toimia niiden hengen mukaisesti. Työntekijä tietää, miten kotihoidossa arvojen toteutuminen näkyy hänen työssään hyvän hoidon ja palvelun toteutumisiksi.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä toimii eettisesti kestäväällä tavalla ja osaa soveltaa arvo-osaamistaan yksittäisissä, muuttuvissa työtilanteissa, asiakas- ja työtoverisuhteissa ja perustella erilaisia ratkaisujaan. Työntekijä uskaltaa käydä/aloittaa arvokeskustelua työyhteisössä ja yhteistyöneuvotteluissa. Hän osaa kuvata, miten hän toteuttaa yksilöllisyyden ja vastuullisuuden periaatetta työssään ja arvioida miten kotihoidossa asiakkaan itsemääräämisoikeus ja oikeus osallistua ja vaikuttaa hoitoaan ja palvelujaan koskevaan päätöksentekoon toteutuu. Hän osaa arvioida omaa arvomaailmaansa suhteessa asiakkaiden ja työyhteisön arvoihin sekä kuvata, mitkä arvot hänelle itselleen ovat työssä tärkeitä ja miten ne ohjaavat hänen työtään.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä osaa hyödyntää asiakkaan erilaisuutta ja tietojään hänen elämänhistoriastaan ja hänen arvostamistaan asioista yksilöllisyyden periaatteen toteutumiseksi. Työntekijä on aktiivinen kehittämään omaa ja työyhteisönsä eettistä osaamista analysoimalla kotihoidon toimintaa ja osaa antaa rakentavan kriittistä palautetta toiminnasta sekä rohkenee tehdä ratkaisuehdotuksia eettisissä ongelmatilanteissa. Hän osaa ohjata muita työntekijöitä toteuttamaan kotihoidon ja työyhteisön arvoja ja osaa kriittisesti arvioida työyhteisön eettisen toiminnan toteutumista.

4.2 Laatu- ja vaikuttavuusosaaminen

1 taso Työntekijä tietää, miten kotihoidon hyvän palvelun ja hoidon periaatteet on määritelty. Hän ymmärtää, miten hänen toimintansa vaikuttaa kotihoidon asiakkaan kokemaan palvelun ja hoidon laatuun.

2

3 taso Työntekijä osaa arvioida oman työnsä ja työyhteisönsä hoidon ja hoivan laatua kriittisesti ja perustellusti sekä tehdä aloitteita palvelun ja hoidon kehittämiseksi. Työntekijä osaa arvioida hoidon ja hoivan vaikutusta kotihoidon asiakkaan kokemaan elämänlaatuun ja viihtyisyyteen.

4

5 taso Työntekijä osaa käyttää erilaisia laadun kehittämismenetelmiä ja ohjata muita työtovereita niiden käytössä kehitettäessä kotihoidon palveluprosesseja. Työntekijä osaa käyttää laadunarvioinnissa käytettäviä mittausten menetelmiä ja tulkit mittaustuloksia sekä tehdä toteuttamiskelpoisia parannusehdotuksia. Hän edustaa kotihoitoa erilaisissa paikallisissa/alueellisissa ja/tai valtakunnallisissa kotihoidon ja iäkkäiden palveluiden kehittämisessä.

4.3 Kustannustietoisuus ja kestävän kehityksen osaaminen

1 taso Työntekijä ymmärtää, mitä hänen oma toimintansa ja työtavat tarkoittavat kotihoidon kustannusten kannalta. Työntekijä tuntee kestävän kehityksen periaatteen merkityksen työskentelyssään.

2

3 taso Työntekijä pystyy arvioimaan toiminnan taloudellista merkitystä. Työntekijä osaa suunnitella toimintaansa taloudellisia näkökohtia silmälläpitäen, omaa kokonaisnäkemyksen ja kykenee ohjaamaan muita työryhmän jäseniä taloudellisessa ajattelussa ja osaa arvioida miten taloussuunnittelu vaikuttaa arkipäivän työhön. Työntekijä suunnittelee työtään kestävän kehityksen periaatteiden pohjalta.

4

5 taso Työntekijä osallistuu hankintaehdotusten tekemiseen omassa organisaatiossa. Hän tuntee toiminnan perusperiaatteet, arvot ja strategiat sekä osaa arvioida hyvän hoitotyön laadun toteutumista suhteessa taloudellisiin voimavaroihin.

4.4 Tietosuojaosaaminen

1 taso Työntekijä tietää oman vaitiolovelvollisuutensa asiakkaiden asioissa arkipäivän tilanteissa. Työntekijä tietää mistä löytyvät asiakkaasta kerätyt tiedot ja dokumentit sekä tietää, mitkä ohjeet sitovat häntä asiakkaan tietojen käsittelyssä. Hän tietää mistä selviää asiakkaan kirjallinen lupa siitä, mitä tietoa ja kenelle on asiakkaasta lupa kertoa.

2

3 taso Työntekijä tietää, mitä ja minkälaista tietoa on kirjattu / kirjataan asiakkaasta tämän sähköiseen asiakastietojärjestelmään. Hän huomioi ja ennakoii kaikessa toiminnassaan tietosuojan toteutumisen.

4

5 taso Työntekijä osaa toimia yhteistyössä asiakkaan ja tämän omaisten kanssa toteuttaen asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja hän osaa arvioida, mitä tietoja hän voi asiakkaasta kertoa muille. Työntekijä osaa toimia asiakkaan etujen mukaisesti vaitiolo- ja tietosuojamääräyksiä toteuttaen asiakkaan hoitoa ja hyvinvointia koskeissa asioissa eri yhteistyökumppaneiden kanssa.

5 Viestintä-, ohjaus- ja kulttuuriosaaminen

5.1 Vuorovaikutusosaaminen

1 taso Työntekijä osaa kuunnella asiakasta rauhallisesti sekä keskustella hänen kanssaan luontevasti ja luottamusta herättävällä tavalla arkipäivän tilanteissa. Työntekijän ei hämmenny asiakkaan ilmaistessa erilaisia tunnepurkauksia tai kritiikkiä. Työntekijä osaa toimia avoimesti ja luontevasti erilaisissa yhteisöllisissä ja työryhmätilanteissa.

2

3 taso Työntekijä ymmärtää apua tarvitsevaa ihmistä ja osaa kohdata hänet tasavertaisena yhteistyökumppanina. Hän osaa ohjata ja opastaa asiakasta siten, että asiakas kokee tullessa kohdelluksi häntä kunnioittaen ja hänen tarpeitaan tyydyttävällä tavalla. Työntekijä osaa tukea asiakasta tilanteen vaatimalla tavalla siten, että kaikki tilanteeseen osallistuvat voivat säilyttää inhimillisen arvokkuuden. Työntekijä on kiinnostunut toisten mielipiteistä ja osaa rohkaista heitä ilmaisemaan tunteitaan ja ajatuksiaan. Hän tunnistaa hoitotilanteessa syntyneitä tunteita ja osaa itsearvioida toimintaansa. Työntekijä osaa ilmaista ymmärrettävästi ja perustellusti omia ajatuksiaan ja tunteitaan ja analysoida menettelytapojaan. Hän osaa antaa rakentavaa palautetta työtovereilleen ja ottaa sitä itse vastaan.

5 taso Työntekijä osaa arvioida, miten ammatillinen vuorovaikutus ja empaattisuus toteutuvat hänen hoito- ja hoivatyössään. Työntekijä osaa toimia rakentavasti ja luovasti yllätyksellisissä tilanteissa esimerkiksi haastavan asiakkaan ja omaisen kanssa tai monimutkaisissa vuorovaikutustilanteissa. Hän osaa analysoida ja arvioida vaativia vuorovaikutustilanteita ja kehittää tilanteisiin sopivia ratkaisuvaihtoehtoja. Hän osaa ohjata erilaisia tiimikokous-/neuvottelutilanteita siten, että päätökset pohjautuvat asukkaan toivomuksiin ja tahtoon sekä kotihoidon arvoihin ja toimintaperiaatteisiin. Hän on tietoinen omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Työntekijä kykenee toimimaan mentorina ja perehdyttäjänä.

5.2 Kommunikaatio- ja viestintäosaaminen

1 taso Työntekijä ymmärtää omaan työhönsä vaikuttavat kotihoidon työtä ohjaavat kirjalliset ohjeet ja osaa laatia omaan työhönsä liittyviä asiakirjoja sovittujen ohjeiden mukaisesti sekä osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi suullisesti. Työntekijä osaa kuvata, miten ihminen viestii kehollaan, eleillään tai ympäristöllään.

2

3 taso Työntekijä osaa laatia työssään tarvittavia asiakirjoja kieliasultaan moitteettomasti. Työntekijä osaa käyttää teknologiaa viestinnässä. Työntekijä osaa ottaa huomioon kaikkien osallisten erilaiset tarpeet viestintätilanteissa ja tulkita myös viestijän keho- ja eleiviestintää. Työntekijä osaa kuunnella ja edetä keskustelussa tavoitteiden suuntaan ja toimia aktiivisena tasavertaisena osallistujana keskustelutilanteessa sekä hän kykenee perustellusti puolustamaan eriävää mielipidettään. Työntekijä osaa mukauttaa omaa viestintäänsä tilanteen mukaan ja arvioida viestintänsä vaikutusta.

4

5 taso Työntekijä on tietoinen omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan viestijänä ja osaa hyödyntää persoonallisia ominaisuuksiaan. Työntekijä osaa esiintyä selkeästi erilaisissa esiintymistilanteissa. Työntekijä osallistuu teknologisten viestintävälineiden käyttöönoton kehittämiseen ja perehdyttää työyhteisöä niiden käytössä.

5.3 Yhteistyö- ja tiimityöosaaminen

1 taso Työntekijä osaa toimia yhteistyössä toisten työntekijöiden kanssa yhteisesti sovittujen periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Työntekijä on aktiivisesti mukana yhteistyö-/neuvottelutilanteissa ja on kiinnostunut toisten osallistujien mielipiteistä sekä sitoutuu päätösten toteuttamiseen. Työntekijä tietää, keihin ottaa yhteyttä erilaisissa työhönsä liittyvissä ongelmatilanteissa. Työntekijä osaa kuvata yhteistyön merkityksen kotihoidon toiminnan kannalta asiakkaan auttamisessa hoito- ja palvelupolun eri vaiheissa.

2

3 taso Työntekijä tietää, ketkä ovat kotihoidon yhteistyökumppanit ja miten asiakkaiden hoitoon liittyvästä yhteistyöstä (hoito- ja palveluketjut) on sovittu ja miten hän on vastuullinen työssään niitä noudattamaan sekä tietää millainen tiedottamisvelvoite hänellä on eri yhteistyökumppanien suhteen. Hän osaa toimia kollegiaalisesti työtovereitaan/tiimiään kohtaan ja antaa tilaa muillekin yhteistyötilanteisiin osallistujille. Työntekijä osaa arvioida omaa yhteistyökykyään ja tarvittaessa hyödyntää yhteistyökumppaneiden osaamista ja tukea. Työntekijä osaa tehdä aloitteita yhteistyön kehittämisestä eri yhteistyökumppaneiden kesken ja tarvittaessa johtaa yhteistyöneuvottelua.

4

5 taso Työntekijä tuntee monipuolisesti eri yhteistyökumppaneiden tehtäväkuvat ja arvostaa ja hyödyntää heidän osaamistaan. Työntekijä osaa johtaa kokous- ja neuvottelutilannetta siten, että niissä syntyy turvallinen ja luova ilmapiiri sekä osaa ohjata osallistujia keskustelemaan aktiivisesti ja tekemään toteuttamiskelpoisia päätöksiä. Työntekijä osaa arvioida perustellen kotihoidon yhteistyön laatua ja tehdä kehittämis ehdotuksia.

5.4 Markkinointi- (Imago)osaaminen

1 taso Työntekijä ymmärtää miten hän voi omalla asenteellaan ja viestinnällään vaikuttaa siihen, millaisen kuvan hän antaa kotihoidosta työpaikkana. Työntekijä tuntee oman työyksikkönsä perustehtävän, millaisia palveluja kotihoidossa on tarjolla ja keille ne on tarkoitettu. Hän osaa esitellä ja kertoa työstään vierailijoille ja esim. opiskelijoille kotihoidon toiminnasta.

2

3 taso Työntekijä ymmärtää edustavansa organisaatiotaan ja sitä, miten hän omalla käytöksellään viestittää kuvaa työyhteisöstään. Työntekijä osaa esitellä koko organisaation toimintaa ja hän tietää organisaation tarkoituksen ja kenelle palvelut ovat tarkoitettut ja miten palveluiden piiriin hakeudutaan. Hän osaa ohjata ja neuvoa asiakkaita toiminnasta vastaavien henkilöiden luo.

4

5 taso Työntekijä osaa nähdä oman työyksikkönsä ja organisaationsa osana oman kuntansa koko vanhustenhuollon kokonaisuutta ja tarvittaessa esittelemään, neuvottelemaan ja markkinoimaan palveluja myös yhdellä vieraalla kielellä. Työntekijä osaa viestittää ikääntyneiden hoidosta ja palveluista ja niiden kehittämisestä positiivisesti.

5.5 Kulttuuriosaaminen

1 taso Työntekijä osaa kohdata hyväksyen eri kulttuuriaustasta tulevat kotihoidon työtoverit ja asiakkaat. Työntekijällä on riittävä ymmärrys kulttuurisensitiivisestä lähestymistavasta. Työntekijä on valveutunut eri kielten osalta ja osaa hyödyntää erilaisia kommunikaation työvälineitä kohdatessaan asiakkaita, joiden kielitaito, luku- ja kirjoitustaidon taso sekä äidinkieli eroavat työntekijän omasta.

2.

3 taso Työntekijällä on vankka ymmärrys eri kulttuureista ja hänellä on kattavat tiedot ja taidot eri kulttuureista tulevien asiakkaiden kohtaamisesta. Hän osaa soveltaa ammatillista tietoa ja kehittää asiakaslähtöistä hoitotyötä tunnistuen kulttuurisidonnaisuuksia, jotka vaikuttavat yksilön ja/tai perheen terveyteen. Työyksikössä työntekijä osaa kohdata eri kulttuuriaustasta tulevat työkaverit kunnioittavasti ja asiallisesti. Työyhteisön velvollisuus on mahdollistaa sujuva viestintä ja hyvä työilmapiiri riippumatta siitä onko kaikilla työntekijöillä yhteinen äidinkieli. Lisäksi työntekijä tunnistaa osaamista, kuten työyhteisöstä löytyvää kielitaitoa sekä kulttuuritietoa, ja osaa hyödyntää sitä tarvittaessa hoitotyön asiakaslähtöisessä toteutuksessa.

5 taso Työntekijä osaa toimia vieraalla kielellä työssään ja toimii kulttuurisensitiivisesti asiakaslähtöisen hoitotyön toteutuksessa. Kulttuurien eroavaisuuksien osalta työntekijällä on ymmärrys perhekulttuurien eroista ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Työntekijä osaa tunnistaa toiseutta tuottavia rakenteita ja osaa ehdottaa kehitysalueita monikulttuurisen työn edistämisen näkökulmasta. Työntekijä ymmärtää eri äidinkielten merkityksen vuorovaikutuksessa ja ymmärretyksi tulemisessa esimerkiksi ohjaustilanteissa. Lisäksi työntekijällä on valmiudet kriittisesti arvioida toiseutta luovia rakenteita ja edistää yhdenvertaisuutta työyhteisössä sekä kotihoidon asiakkaiden keskuudessa.

5.6 Opiskelijoiden ohjausosaaminen

1 taso Työntekijä tietää, minkä alan ja millä koulutusjaksolla yhteisössä oleva opiskelija on. Hän tietää olevansa esimerkkinä opiskelijalle, vaikka ei olisikaan vastuussa tämän ohjaamisesta. Työntekijä on sitoutunut kykyjensä mukaan tarvittaessa ohjaamaan ja neuvomaan opiskelijaa, kun häneltä sitä pyydetään. Työntekijä osaa viestittää kotihoidon/tiimin toiminnasta ja osaa perustella ammatillista toimintaansa opiskelijalle ja ohjata opiskelijaa käytännön toimenpiteissä asiakkaita kunnioittaen.

2

3 taso Työntekijä osaa keskustellen perustella omaa toimintaansa ja antaa rakentavaa palautetta oppijalle. Työntekijä on perehtynyt opiskelijan työssäoppimisen/harjoittelun tavoitteisiin ja osaa suunnitella opiskelijan tarpeista lähtevän oppimisen yhdessä opiskelijan kanssa. Työntekijä osaa suunnitella oman työnsä siten, että hän voi ohjata opiskelijaa niin, että opiskelija kokee saavansa tarpeellisen ohjauksen. Työntekijällä on oikeus ottaa vastaan opiskelijoiden näyttöjä/tehdä arviointia.

4

5 taso Työntekijä osallistuu opiskelijoiden työssäoppimisen/harjoitteluiden suunnitteluun työyhteisössään ja tekee yhteistyötä oppilaitosten kanssa ja on aloitteellinen yhteistyön kehittämiseksi. Työntekijä osaa arvioida kotihoidon arvojen ja hoitoperiaatteiden toteutumista opiskelijoiden ohjauksessa, sekä antaa palautetta ja arvioida opiskelijan oppimista työssäoppimisen jakson/harjoittelujakson tavoitteiden perusteella.

6 Itsensä johtamisen kehittämisen osaaminen ja toimintakyky

6.1 Ammattitaidon ylläpitämisen ja kehittämisen osaaminen

1 taso Työntekijä tiedostaa oppimistarpeensa ja sitoutuu perehtymään kotihoidon toimintaperiaatteisiin. Työntekijä osoittaa halukkuutta kehittyä ammatissaan ja asiakkaiden hoiva- ja hoitotyössä. Työntekijä osaa toteuttaa yhdessä esimiehensä kanssa sovitun kehityssuunnitelman.

2

3 taso Työntekijän työskentely on kiireetöntä, suunniteltua ja tulevaisuuden tavoitteisiin tähtäävää. Hänen työajankäyttönsä on suunniteltua, hallittua sekä joustavaa. Työntekijä osaa pyytää apua toisilta ja delegoida tarvittaessa asiakkaansa hoitoa ja hoivaa muille. Työntekijä osaa tunnistaa omat ammatilliset vahvuutensa ja laatia itselleen osaamiskartan avulla toteuttamiskelpoisen kehittämissuunnitelman.

4

5 taso Työntekijä osaa itsenäisesti toteuttaa henkilökohtaista kehittämissuunnitelmaansa ja arvioida ammatillista kasvuaan työssään sekä on sitoutunut edistämään työyhteisönsä kehittymistä ja tukee työryhmänsä yhdessä oppimista. Hän osaa ohjata laatimaan ja toteuttamaan sekä arvioimaan työryhmän kehittämisohjelmaa. Hän osaa arvioida työajankäyttöään ja toimintansa vaikuttavuutta ja tulokellisuutta. Hän osaa arvioida ammattitaitoaan kotihoidon arvojen ja toimintaperiaatteiden avulla.

6.2 Työhyvinvointiosaaminen

1 taso Työntekijä tietää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin merkityksen työssä jaksamiselleen ja osaa arvioida omaa työkykyään kotihoidon työn sisällöistä käsin. Hän sietää kohtuullista stressiä ja ratkaisemattomia tilanteita. Hän osaa suunnitella työaikansa siten, että tärkeimmät tehtävät tulevat tehdyksi. Hän osaa tunnistaa omaa työkykyä uhkaavia tilanteita ja hakea tarvittaessa apua työhyvinvointiasiantuntijoilta, esim. työterveyshuollosta. Hän osaa kuvata, mitkä tekijät tuottavat hänelle työiloa ja mitkä asiat ovat tärkeitä työturvallisuuden kannalta.

2

3 taso Työntekijä kykenee arvioimaan töiden kiireellisyyden kotihoidon tavoitteista ja asiakastilanteesta käsin sekä osaa säädellä työajankäyttöään tilanteiden mukaisesti siten, että kotihoidon asiakkaiden hoidon tarve ohjaa päätöksentekoa. Työntekijä osaa tunnistaa vahvuutensa kotihoidon asiakkaan auttajana ja osaa ylläpitää työkuuntoaan sekä ratkaista työssään esiintyviä stressi/kriisi- ja ongelmatilanteita. Hän osaa arvioida työnsä laatua, osaamistaan ja työkykyä sekä tehdä aloitteita osaamisensa kehittämiseksi. Työntekijä osaa arvioida vapaa-ajan ja elämäntilanteensa merkitystä työssä jaksamiseen ja pystyy irtautumaan vapaa-aikanaan työstään.

4

5 taso Työntekijä on sitoutunut ylläpitämään ja kehittämään työkykyään ja osaa ohjata työtovereita työhyvinvoinnin ylläpitämisen liittyvien ongelmien ratkaisussa. Työntekijä pystyy tunnistamaan työryhmän työkykyä uhkaavia tekijöitä ja ohjaamaan työryhmää työssä ilmenevien ongelmien ratkaisussa. Hän osaa toteuttaa työajan ja työtehtävien priorisointia kotihoidon/organisaation toimintaperiaatteiden ja strategian mukaisesti. Työntekijä osaa toimia kriisitilanteissa. Työntekijä osaa toimia siten, ettei vaaranna työntovereittensa työhyvinvointia tai työssä viihtymistä ja työniloa. Hän osaa tehdä toteuttamiskelpoisia aloitteita kotihoidon henkilöstön työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin kehittämiseksi.

7. Yksikkökohtaisen työn osaaminen

7.1 Osallisuusosaaminen

1 taso Työntekijä osaa kuvailla, mitä tarkoitetaan asiakkaan osallisuudella omiin asioihinsa ja yhteiskunnallisesti. Työntekijä tietää, mitä osallisuus tarkoittaa hänen työssään kotihoidossa.

2

3 taso Työntekijä mahdollistaa asiakkaan ja hänen läheistensä osallisuuden ja tukee asiakasta osallistumaan asiakasta kiinnostaviin toimintoihin hänen yksilölliset toiveet ja tarpeet huomioiden. Asiakkaan osallisuutta omiin asioihin vaikuttamisessa tuetaan kaikissa tilanteissa.

4

5 taso Työntekijä turvaa ja edistää asiakkaan osallisuutta mahdollistavan toimintakulttuurin työyhteisössä. Työntekijä hahmottaa laajalaisesti asiakkaiden osallisuuden ja osallistumisen mahdollisuudet lähiyhteisössä ja –ympäristössä, sekä perehdyttää työyhteisöä käyttämään näitä.

7.2 Sosiaaliturvaosaaminen

1 taso Työntekijä tietää, minne voi ohjata asiakasta keskustelemaan ja hakemaan apua sosiaaliturvaan ja toimeentuloon/talouteen liittyvissä asioissa. Työntekijä tuntee sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää ja osaa ohjata asiakasta ja hänen lähiverkostoaan palveluiden käyttöön. Työntekijä osaa arvioida tehtäväkuvan mukaisesti, milloin asiakas tarvitsisi talous- tai muuta sosiaaliturvaan

liittyvää apua ja konsultoida asiantuntijoita.

2

3 taso Työntekijä tietää tehtäväkuvansa mukaisesti kotihoidon maksujen määräytymisen periaatteista. Hän osaa arvioida asiakkaan muun taloudellisen tilanteen ja varmistaa sen, että asiakkaalla on tietoa mahdollisista muista etuuksista ja palveluista (kuten asumistuesta, hoitotuesta ja omaishoidontuesta yms.).

4

5 taso Työntekijä osaa arvioida asiakkaan taloudellisia kriisejä ja auttaa asiakasta selvittämään kriisejä yhteistyöverkoston kanssa muutostilanteissa ja auttaa asiakasta sekä hänen lähiverkostoaan hyödyntämään palvelujärjestelmää.

7.3 Hygieniosaaminen

1 taso Työntekijä ymmärtää hygienian merkityksen kaikissa työtilanteissa (esim. ruokahuolto, henkilökohtainen hygienia, hoitotoimenpiteet) ja osaa toimia aseptisen työjärjestyksen mukaisesti. Hän ymmärtää oman henkilökohtaisen hygienian merkityksen asiakkaiden hyvinvoinnille. Työntekijä osaa oikean käsienpesutekniikan ja käyttää huuhteita ohjeiden mukaisesti. Hän osaa noudattaa hygieniaohjeita hoitotilanteissa.

2

3 taso Työntekijä ymmärtää, että asumiseen ja iholle kuuluu tietty mikrobikanta. Hän osaa noudattaa hygieniaohjeita ja suunnitella toimintatapoja hoitotilanteissa tarttuvia tauteja sairastavien asiakkaiden kanssa ja tunnistaa vaaratilanteita. Hän osaa toteuttaa vaativaa aseptiikkaa edellyttäviä hoitotoimenpiteitä. Hän osaa arvioida siirryttäessä asunnosta/tilanteesta toiseen mahdollisen tartunta- tai vastaavan hygieniariskin toiselle asiakkaalle ja toimia arviointinsa mukaisesti.

4

5 taso Työntekijä ohjaa ja opastaa työtovereitaan aseptiikkaan ja hygieniaan liittyvissä asioissa. Hän osaa arvioida työryhmän jäsenten hygieniosaamista ja hoitoon liittyviä riskitilanteita. Työntekijällä on ajantasainen tietoperusta hygieniasta, hän osaa arvioida muutostarpeet kotihoidon asiakkaiden ohjeistuksissa sekä kehittää koko henkilöstön osaamista. Hän osaa toimia itsenäisesti erityistä aseptiikkaa vaativissa toimenpiteissä.

7.4 Ensiapuosaaminen

1 taso Työntekijä osaa tehdä ensiaputilanteissa oikean tilannearvion, tunnistaa hätätilapotilaan ja tehdä hätäilmoituksen lisäavun saamiseksi. Hän tunnistaa, onko asiakas tajuissaan vai tajuton, hengittääkö asiakas, ovatko hengitystiet avoimina, onko verenkierto normaali, onko näkyviä verenvuotoja ja onko potilaalla vakavan sokin oireita. Hän osaa aloittaa oireenmukaisen henkeä pelastavan ensiavun, tarvittaessa peruselvytyksen ja pyytää lisäapua paikalle.

2

3 taso Työntekijä osaa tehdä ensiapu- ja hätätilanteessa oikean tilannearvion ja tehdä hätäilmoituksen, sekä antaa ensiavun. Työntekijä tunnistaa myrkytysoireet ja osaa aloittaa hoidon. Hän osaa tarkkailla asiakkaan voinnissa tapahtuvia muutoksia. Hän osaa arvioida asiakkaan kokemaa kipua ja aloittaa tarvittavan lääkkeellisen ja lääkkeettömän hoidon. Hän osaa suunnitella ja toteuttaa asiakkaan turvallisen siirron. Työntekijä osaa tunnistaa ja arvioida asiakkaan sekavuustilaa ja sen syitä sekä ryhtyä tarvittaviin hoitotoimenpiteisiin.

4

5 taso Työntekijä osaa arvioida ensiavun vaikuttavuutta sekä arvioida, milloin asiakasta voidaan hoitaa edelleen kotona ja milloin asiakas tarvitsee jatkohoidoa. Työntekijä osaa ohjata ja perehdyttää kotihoidon muuta henkilökuntaa ensiaputoimenpiteissä.